

Uj-kelet. Eg kiado. hivatal és nyomda

Uj-Kolozsvár, St. Baron utca, No. 10. (E)

Maerk. 977.

Uj-kelet. Eg kiado. hivatal és nyomda

UJ-KELET

3181

DI. Ramasetter Róbe
I. Disztér 2. II. 8.

POLITIKAI NAPILAP

CLO PIZETESI ARAN Romániában

Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — — 290
Egy hónapra — — — 100

Az előfizetési ára „Föld” című folyóirattal együtt hav-ként 10 lejjele drágább

Csehszlovákiában
Egy hónapra — — ck 40.—
Egy szám ára — — ck 2.—

1886 június 25 Péntek

Uj-Kolozsvár — IX. évfolyam — 136 szám

5686. Tamuz 1

Kapungítás előtt

Ma nyílik meg a szokásos hivatalos formások között Averescu tábornok parlamentje és ezzel az áttussal új szakasza kezdődik a romániai alkotmányos életnek. A mai parlament egy összehívásán, mint keletkezésének szempontjából lényegesen különbözik az összes eddigi parlamentektől. A törvényhozó testületek képét döntően befolyásolja a Mussolini-féle választási törvény alkalmazása, amely a pluralitás elvét közvetett formában juttatta érvényre. Ez a választási rendszer magáéval tette azt a már csak szociológiai definícióból ismert szövetségi elvet, hogy egy szövetségnek több szövazata is lehet, csak hogy a Mussolini-féle törvény a több szövazattal — a prémium átvitt formájában — a többségi szövazót ajándékozza meg. Ennek a rendszernek a segítségével olyan kormánytöbbség vonult be a törvényhozó testületbe, amely szokatlan a parlamenti életben és a választójogi rendszer intencióinak megfelelően egyáltalában nem áll arányban a leadott szövazatok számával. Valóságban az ellenzéki képviselők a szövazó tömegek által leadott voksok száma után őket megillető mandátumoknak alig felét kapták meg, míg a többségi képviselők majdnem kétfelny mandátumhoz jutottak, mint amennyi az egyszerű arányos elosztásnál őket megillette volna. Egy egyszerű szorzási és osztási próba bárkit meggyőzhet arról, hogy a parlamentben közel kétszerannyi kormányképviselő és félannyi ellenzéki képviselő ül, mint amennyi a jól, rosszul lezajlott választások arányában logikusan következnek.

Am e nyomozató kormánytöbbség ellenére is ez a parlament színesebb lesz összetételében, mint elődei. Ebbe a parlamentbe vonulnak be először — ha nem is megfelelő számarányban, — a kisebbségi képviselők. Igaz, hogy Erdély zsidóságának nincs képviselője a törvényhozó testületben, azonban az ország zsidóságának mégis lesz néhány szószólója a parlamentben, hiszen Bukovina nemzeti zsidósága két reprezentánsát is be tudta juttatni a parlamentbe. A kamarába a kitűnő dr. Mayer Ebnert küldték be, aki szóval és tettel évtizedek óta gerinces és soha meg nem alkuvó harcot folytat a zsidó érdekekért, a szenátusban a tegnap megválasztott Krüger dr. fogja képviselni Bukovina és az egész ország zsidóságát is. Ott lesz a szenátusban az őszfeji, de lankadatlan fiatal lelkesedéssel harcoló Niemerow főrabbi, a romániai sionista szervezet érdemes veséregyénisége is. Egyszóval a magyar és német kisebbségek képviselője mellett a zsidóság hamisítatlan hangja meg fog szólni végre a román törvényhozás mindkét házában.

A kisebbségeknek a kamarában és a szenátusban körülbelül ötven képviselőjük van. Ez az ötven kisebbségi képviselő — noha sokkal kevesebb ez a szám, mint amennyi Románia kisebbségeit megillette volna — Nagrománia alkotmányos és parlamentáris életének néhány esztendő történelmében új korszak kezdetét jelenti. Az ország alkotmányos élete legalább annyit nyert egyik oldalon a kisebbségi képviselőknek a parlamentbe való bevonulásával, mint amennyit veszített a másik oldalon a Mussolini-féle választási rendszer alkalmazásával.

A parlament összetételének új színét a mérleg egyik oldalán a kisebbségi képviselők frontjának felsorakozása, a mérleg másik oldalán pedig a gyűlölséget hirdető aktív antiszemitizmus reprezentánsainak, a kuzista frakciónak, parlamenti szerephez való jutása adja meg. Az ország politikai érdeklődésének homlokterében ma kétségtelenül az a probléma áll, hogy hogyan fogja tudni a mai parlament abszor-

beálni az új parlamenti elemeknek ezt a kétféle célkitűzést jelentő két táborát.

Bizonyos dolog az, hogy kisebbségi képviselőknek józan önmérsékletet és higgadságot kell tanúsítaniuk a parlamenti küzdelmekben. Nem szabad elfeledniük azt, hogy egy még érzékeny nacionalizmussal állanak szemben, amely könnyen tulzásokra ragadtathatja magát s épen ezért maguknak a kisebbségi képviselőknek kell gondoskodni arról, hogy a surlódási felületeket a minimumra csökkentsék. De egészen bizonyos az, hogy a kisebbségek képviselőiben a szándék és a képesség is megvan arra, hogy a parlamenti élet harmonikus munkájába bele tudjanak illeszkedni. Sokkal fontosabb része a problémának az, hogy hogyan fogják a többségi nép képviselői fogadni ezeket az új elemeket. Mennyire fogják tudni megteremteni a megértés atmoszféráját, mennyire lesznek hajlandók türelemmel hallgatni meg a kisebbségi képviselők jogos kritikáit, panaszait és törvénytervezetek elleni tárgyi érvekkel felépített filipikáit. A többségi képviselők magatartásától függ az, hogy a kisebbségi képviselőknek a parlamentbe való bejutása milyen kihatással lesz az alkotmányos életre. Szeretnénk remélni, hogy a több-

ségi nép képviselői komolyan és jószándékkal fogják nézni a kisebbségi képviselők parlamentiszerelését és le fognak mondani a türelmetlenségnek ama megnyilvánulásairól, amelyek nyugtalan és izgatott atmoszféra teremtésével a konszolidáció zökkenésmentes munkáját akadályozzák meg.

Ami a kuzista képviselőknek a parlamentbe való bevonulását illeti, itt az a kérdés vár feleletre, vajjon, hogy fognak viselkedni az aktív antiszemitizmus harcosai a törvényhozó testületekben. Mert a kuzisták eddigi harcmódora teljesen nélkülözötte a parlamentarisztikus eszközöket. Ma még kétséges, nem-e vonul be ez a harcmódor a parlamenti életbe is, amely esetben előtérbe nyomul az érem másik oldala, hogy lesz-e erő a mai parlamentben visszautasítani azokat a törekvéseket, amelyek az alkotmányban és a tétéles törvényekben biztosított felekezeti és faji egyenlőséget különböző eszközökkel ki akarják semmizni.

Mindent összegezve, a mai parlament — eltekintve attól a sajnálatos körülménytől, hogy a munkásság egyáltalában nem jutott szóhoz — jól, rosszul, de mégis képviseli az ország közéletében felmerülő összes véleményeket, ha csak halk hangon is, szóhoz jutnak benne az összes többségi és kisebbségi árnyalatok és ez egy biztatóbb parlamenti élet jövőjének fényét veti előre.

Az új francia pénzügyminiszter megindítja a bankóprést

Megalakult a tizenegyedik Briand-kormány. A pénzügyministerséget Caillaux vállalta. Ucai tüntetésektől tartanak

(Páris, június 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Briand megalakította kormányát, amelynek névsorát Doumergue elnök elé terjesztette, aki elfogadta a kormánylistát és kinevezte Briand új kabinetjét. Az új kormány tagjai: Briand miniszterelnök és külügyminiszter, Caillaux elnökhelyettes és pénzügyminiszter, Durand belügy, Laval igazságügy, Guillaumot tábornok hadügy, Leygues tengerészetügy, Nogaro közoktatásügy, Chapsal kereskedelemügy, Perrier gyarmatügy, Daniel Vincent közmunkaügy, Durafour munkaügy, Jourdain nyugdíjügy és Binet földmívelésügyi miniszter.

Este 10 órakor megtartották az első minisztertanácsot, amelyen Caillaux ismertette pénzügyi tervét. Az új kormány kedden mutatkozik be a parlamentben és kéri fogja Caillaux javaslatának azonnali megszavaztatását és kivételes hatalmat a pénzügyi helyzet rendezésére.

A lapok szerint Caillaux közölte a minisztertanácsal, hogy rendkívül szigorú pénzügyi szabályokat fog életbeléptetni, kockáztatva a megnyilvánuló utcai tüntetéseket is. Caillaux sztrájkra és más szociális megmozdulásokra is készen áll. A kormány elhatározta, hogy minden energiájával el fog fojtani bármilyen zavargást az ország érdekei és a demokráta elv megmentésére.

A parlament folyosóján elterjedt hírek szerint Caillaux tervbevetett pénzügyminiszteri intézkedései valószínűleg igen heves vitákat fog kiváltani egy a parlamentben, mint az egész országban. Az új pénzügyminiszter ugyanis a törvényhozástól ergedélyt akar kérni a bankjegy-nyomda újabb megindítására, mert a francia bank által a kormánynak nyújtott előlegekből még rendelkezésre álló összeget nem tartja elegendőnek tervei kivételére.

Caillauxnak ez a terve, melytől esetleg nagy megrázkódtatásokat várnak, taitotta állítólag vissza Doumert, Bokanovszkit és Poincarét a kormányban való részvételtől. Caillaux pénzügyministerségének elvállalását különben ahhoz kötötte, hogy döntő szava legyen munkatársai megválasztásában, mert a

szanálsra tervezett diktatorikus intézkedéseinek kénytelen komoly ellenállással, sztrájkokkal és zavargásokkal számolni, amiért feltétlenül ragaszkodik ahhoz, hogy az illetékes miniszterek megfelelő tekintélyű és erősek emberek legyenek, akik tervei kivételében rendelkezésére is fognak állani.

Páris, június 24. A lapok konstataják, hogy az új kormányt általában kedvezően fogadták. Jellemzőnek mondják azt a tényt, hogy Caillaux-n kívül öt pénzügyi szakértő foglal helyet a kormányban. (Nogaro, Pietri, Dubois, Chasal és Dutreuil).

Az „Ere Nouvelle” szerint az ország melegen várja Caillaux-t, aki komoly munkát fog kifejteni. A pénzügyminiszter erőyes intézkedésekkel fogja a kisadásokat csökkenteni, a frankot stabilizálni és a kincstárt szanálni.

Az „Echo de Paris” szerint Caillaux ma Barrangerrel tanácskozik a washingtoni egyezményről és kifogásai vannak a VII. pont ellen, amely megengedi az Egyesült-Államoknak Franciaország háborus adósságainak kommercializálását és a francia kincstári bonok forgalomba bocsátását. Caillaux appellálni akar Európa szolidaritására és revizió alá kívánja venni Franciaország összes kereskedelmi egyezményeit.

Páris, június 24. A törvényhozás különböző frakciójának ez a véleménye, hogy a baloldali kartell és a szociálisták a kormány mellett szavaznak és a kormánynak 320 szövazata lesz. A szenátusban a helyzet még kedvezőbb a kormánynak.

— Smith Jeremiás köszönőlevelet intézett a magyar nemzetgyűléshez. Budapestről jelentik: A nemzetgyűlésen Szcitovszki elnök bejelentette, hogy tegnap átadta Smith Jeremiásnak, a nemzetgyűlési köszönő jegyzőkönyvi kivonattal, amelyet Smith megköszönt. Levelében Smith hangsúlyozza, hogy a legnagyobb örömmel fog viszágon gondolni Magyarországon való tartózkodására és kívánja, hogy a megkezdett munka sikerrel fejeződjön be.

Mergékezett az olcsósági hullám. Sipos-céghez jött először. Vegyen harisnyát, keztyűt és fehérneműt Siposnál, Cluj, Reg. Ferdinand 8 szám.

Árlejtések a CFR-nél

A CFR-nél újabb az alábbi árlejtéseket hirdették meg:

Julius 6-ikán különböző vászon-árak beszerzésére árlejtés a gazdasági ügyosztály Bukaresti Calea Victoriei No. 107 fiókjánál. — Információk ugyanott szerezhetők be.

Julius 10-én a kolozsvári pályafentartási ügyosztály Insp. L. L. 7 Calea Victoriei 53. II. ik emelet nyilvános árlejtés tartik 5 drb. állomási vízdaru beszerzésére. Információk 11-12 óráig szerezhetők be a fenti ügyosztályon.

Bukarestben a gazdasági ügyosztály főosztályán Direcțiunea Economitului Cal. Victoriei 93. június 26-ikán 11 órakor 1200 kg. szappan.

Julius 3-ikán 11 órakor vizes kancsók.

Julius 15-ikén 200 000 kgr. gyapjú-kóc és 200 000 kgr. kenderkóc beszerzésére tartanak nyilvános árlejtést. Érdeklődni fenti címen.

A kolozsvári pályafentartási felügyelőség Inspectoria L. nyilvános árlejtést tart július 17-én délelőtt 11 órakor a nagyváradi állomási felszereléshez szükséges 8 drb. tüdőző fecskendő beszerzésére, ugyancsak a tövisi és vásárhelyi fűtő házakhoz szükséges bádokkürtök és vaskályhákra.

A bukaresti gazdasági ügyosztályon még a következő anyagok beszerzésére hirdettek nyilvános árlejtést:

Julius 7. Lámpaalkatrészekre.

Julius 8. Lámpatisztítókefékre.

Julius 14. Kozra és szénre lakatosműhelyekhez.

Julius 2. 1000 kgr. speciális bőrárakra „Cosmovici” típusu perselyekhez.

A bukaresti I. számú pályafentartási osztály Gara de Nord árlejtést tart különböző építési munkákra.

Julius 7-én délelőtt 11 órakor Bukarestben a vezérigazgatóság pénzügyi osztályán Calea Vitoriei 124 munkába adnak cca 10.000.000 lej értékben különböző építkezési munkákat. Érdeklődni lehet Bukarestben Direcțiunea Ateleierelor si Materialul ruland Biroul A III. f. Gara de Nord 11-13 óráig.

Akiba

Irta Giszkalay János

Az említett történelmi hagyomány szerint a császárnak ez az ígérete, az örömmel olyan osztatlan lázába hozta a zsidó nemzetet, hogy a legforradalmibb hajlandóságu néprétegek, a titkosan fegyverkező és a fölkelésre mindig készen álló zsidó szabadságharcosok is osztatlan lelkesedéssel várták a jobb idők beteljesülését. A hagyomány szerint ugyanaz a két testvér, Julianus és Pappos, akiknek vezetése alatt, a nagy zsidó felkelések idején, a palesztinai zsidóság is fegyverbe szállott a Jezreel völgyében, ugyanaz a Julianus és Pappos mostan munkára lelkesítő fölhívásokkal fordultak a néphez és az ő kezdeményezésekre nagy pénzüsszegek gyűltek össze a Templom felépítésének költségeire. Azonban a szamaritanusok, — így tudja az említett történelmi hagyomány, — megint arra az áruló szerepre vállalkoztak, mint annak idején, Cirus perzsa király napjainban és értésére adták Hadrián császárnak, hogy a jeruzsálemi Templom felépítése nagy veszedelmeket rejt magában, mert a Templom könnyen újabb gyújtópontja lehet a jövő zsidó szabadságharcoknak. A császár, ennek a besugárnak nyomán állítólag, meggondolta eddigi tervét. Császári szavát ugyan nem akarta megszegni és ezért csak módosította előző ígéretét. Tudomására adta a zsidóknak, hogy a Templom felépítését továbbra is engedélyezi ugyan, de nem azon a helyen, ahol az elpusztult Templom állott, vagyis a Mória dombján, hanem bármely más tetszés szerinti választott ponton. Minthogy azonban a Templom a zsidó hagyományokban olyan elválaszthatatlanul össze van forrva a Mória dombjával, hogy más helyen az igazi szent Templomot felépíteni nem is lehet: az egész zsidó nép reményeiben

Ma ül össze az Averescu-kormány parlamentje

Az ellenzék távollétében akarják igazolni a mandátumokat. Bratianu Vintila hibáztatja Averescut, hogy nem semmisítette meg sem a nemzeti, sem a parasztpártot. Lemondottak a katonaprefektusok

(Bucuresti-Bukarest, június 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Pénteken délelőtt nyílik meg ünnepes keretek között az Averescu-kormány első parlamentje. Az előre megállapított program szerint a holnapi ülésen külön-külön olvassa fel a trónbeszédet az uralkodó a kamarában és a szenátusban. A trónbeszéd elhangzása után azonnal megalkotják a kamarai bizottságokat, hogy megkezdhessék a mandátumok igazolásának előkészítését.

Ismeretes, hogy az ellenzék elhatározta, hogy nem vesz részt a parlament megnyitói ülésén. Híre járt azonban annak, hogy a kormány az ellenzéknek ezt a magatartását a maga javára akarja értékesíteni oly módon, hogy felhasználja az alkalmat és a mandátumok igazolását az ellenzék távollétében már holnap keresztülviszi. E hír vétele után a parasztpárt elhatározta, hogy a meguyitáson nem vesz részt ugyan, de a parlament folyosóján lesz, hogy elejét vegye az esetleges meglepetéseknek.

Ezzel szemben félhivatalosan azt közlik, hogy az igazolási vita csak hétfőn kezdődik, mert a szekciók megalakulása és más előírt formalitások megejtése nem fejeződhet be hamarabb. A validációs vitával kapcsolatban a kormánypárt pénteken este értekezletet tart.

Fuzióhírek a liberálisok és a parasztpárt között

A liberális párt ma értekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy a mandátumigazolások során felsorolja az összes választási visszajeléseket, amelyek között legfrissebb az, miat Jasiból jelentik, hogy Calarasban (Lupusnamegye) az ottani hatóságok meg nem engedett propaganda miatt letaróztatták Tancred Constantinescu és Inuletz volt liberális minisztereket, akiket azonban csakhamar szabadlábra helyeztek.

Nagy feltűnést keltett politikai körökben az „Adeverul”-nak az a híradása, hogy a parasztpárt és a liberális párt között komoly fuzió tárgyalások vannak. Politikai körökben számos fogadás történt, hogy legkésőbb egy éven belül a két párt között teljes együttműködés jön létre.

Ugyancsak az „Adeverul” közli a másik politikai szenzációt, Bratianu Vintila interjúját, amely szövege szerint így hangzik: A jelenlegi kormány, amint

az beigazolódott, nem alkalmas annak a célnak a megvalósítására, amelyet maga elé kitűzött. Nem tudta megsemmisíteni a nemzeti pártot, nem tudta eltüntetni a parasztpártot sem. A helyzet teljesen tisztázatlan, az Averescu-kormány pedig nem alkalmas ennek a helyzetnek a megoldására. Új megoldást kell tehát keresni, amellyel a politikai életet egészségesse lehetne tenni.

A kormány átszervezése

Lapjelentések szerint Averescu tábornok elhatározta, hogy elhalasztja a kormány átalakítását a parlament ülészatának befejezése utáni időre. Addig Negulescu és Coanda tárcáit, akiket a kamarára, illetve a szenátus elnökeivé választanak, a többi miniszter fogja vezetni helyettesi minőségben.

A belügyminisztériumban ma délelőtt megjelentek a katonai prefektusok, valamint mindazon hadseregbeli tagok, akik közigazgatási funkciókat végeznek és beadták írásbeli lemondásukat. A kik lemondást nem adták be, elvesztik katonai állásukat.

Aladdin

csodalámpa a vidék villanyvilágítása!

Ingyenes ismertetőt küld:

Román ALADDIN Kereskedelmi Részvénytársaság Satu-Mara

Nap és esernyőt

legolcsóbban a készítőnél vehet

Transylvania Ernyőáruház

Cluj, Calea Regele Ferdinand 17.

csuful megalatottnak érezte magát, és a megcsalt, kijátszott remények nyomán fakadt nemzeti keserűség robbantotta ki a második nagy zsidó szabadságharcot. A vérig sértett zsidóság újra fegyvert fogott, a szabadságharcosok újra az Émek sikságán, a Rimon-völgyben gyülekeztek és csak Jósua ben Chananjának, a Szanhedrin elnökének békéltető közbelépése tudta a szabadságharc kitörését még egy ideig elodázní. Eddig a zsidó történelmi hagyományok.

A római történelmi kutforrások másképpen tüntetik fel a dolgot. Spartian szerint a nagy szabadságharcra az adott okot, hogy Hadrián megtiltotta Abrahám szövetségének jelét, a circumcisiót. Viszont Dio Cassius, mint egy vitán felül álló dolgot beszél el, hogy „amikor Hadrián Jeruzsálem romjain egy új város alapított, amelyet Aelia Capitolinának nevezett el és a (zsidók) Istenének temploma helyén egy másik templomot emeltetett Zeusznak, akkor nagy és hosszantartó háború tört ki. Mert a zsidók szörnyűségnek érezték azt, hogy idegenek telepedjenek meg az ő városukban és idegen templomokat alapítsanak benne”. A római történelemirő tehát semmit sem tud Hadrián állítólagos ígéretéről és a szabadságharc kitörésének közvetlen okát abban látja, hogy Hadrián az elpusztult Jeruzsálem helyén római várost (Aelia Capitolina) és a rombadólt Templom helyén Zeusznak szentelt templomot építtetett.

A modern zsidó történetírók nem tudtak egységes felfogásra jutni a kétféle történelmi adat hitelessége tekintetében. Grätz — már csak a Judith könyvével kapcsolatos hipotézise érdekében is — ragaszkodik a zsidó hagyományokhoz és ennek alapján a Zeus-templom és Aelia Capitolina felépítésében nem a szabadságharc okát, hanem épen a következményét látja. Az ő felfogása szerint ugyanis

Hadrian, akinek eredeti szándéka valóban az volt, hogy a zsidók fővárosát és templomát felépítteti — az Akiba-Barkochba-féle szabadságharc leverése után és retorzióképp építette fel Aelia Capitolinát és Zeus templomát Jeruzsálem romjain és ugyancsak retorzióképpen tiltotta el a halálbüntetéstérhemellett a circumcisiót.

Mereven ellentétes álláspontot foglal el ebben a kérdésben Schürer és legújabbán Dubnow is. Mind a ketten legendának minősítik a zsidó történelmi hagyományt és a római kutforrások alapján rekonstruálják a történelmi helyzetet. Mi úgy érezzük, hogy az egyik álláspontnak sincsen tökéletesen igaza és az igazságot mind a két történelmi adat egybevetéséből lehet csak kihámozni. Hadriannak bizonyára csakugyan soha eszébe se jutott, hogy Jeruzsálemet, mint zsidó várost újra alapítsa és még kevésbé az, hogy a Templomot fölépítse. Kizáróan az ő közismert városépítő passziójának áldozott akkor, amikor az az ötlete támadt, hogy Jeruzsálem romjai fölött új várost alapít, — de természetesen, hogy ezt az új várost római városnak tervezte, római intézményekkel, római templomokkal és valószínű, hogy a leendő város nevét is már eleve meghatározta: a jövőben nem Jeruzsálemnek, hanem a saját nevével (Aelius Hadrianus) Aelia Capitolinának fogja hívni. Eddig tehát igaza van a római történelmi forrásnak. Azonban a zsidó történelmi hagyományok is híven őrizték ki a felkelést. De igazuk van a zsidó történelmi hagyományoknak is, amikor arról számolnak be, hogy a zsidó nép legjogosabb reményében érezte magát rutul megalatva, hogy Hadrián intézkedésében, a hallgatlagosan tett ígéret megszegését látták, ami annál végzetesebben hatott a közhangulatra, mert a zsidó népletek legérzékenyebb, legfájdalmasabb pontjára csapott, kegyetlen, durva ököllet. (Folytatás következik.)

D'Annunzio dis

Mielőtt a Duce világhódító nemzeti nagyságot előbb szelle akarja biztosítani. Részvénytár millió líra alaptőkével, mely főbb feladata az, hogy a faszellelemi megindítójának: Gabriele D'Annunzio műveit diszkidásban adja ki.

A kopaszfejű, zsidóarcú kö lehet adódva, mert valahány szély fenyegette, hogy hitelez nem a műveit, — hanem a b olasz nemzeti eszméhez fordul végrehajtót elhárító hatalomhoz.

Egyetlen író nincs ma Európában, aki a Duce műveit — botrán segei kapcsán, — mint Gabriele D'Annunzio műveit, — mint a hangzó és hazug szavak nagy költője. És nincs ma a jobboldal iróarszádmalomban még egy val fejezné a fascista világfelfogás a nagyhangú és izzó fűszerű volt, ama „Tüz” prófétája, megét, de még csak nem is mindig szavak és busás írói valóította meg, bolondos és centrizmusa olyan stílusú szép fejezésre, mely első szemléletre

Gabriele D'Annunzio soha mérmes emberek közé. Mind mitottsággal tudott gondoskodni életének ezecessziós fordulata kerüljenek, egész életének tevé fókusz körül csoportosította.

Kétségteletlenül nagyobb m életnek, mint az írásművészetélt, mint gondolkodott — s hogy az olasz fascizmus nem ainek műveit diszkidásban örökkevalóság számára.

Goethe szerint, — de söt — a gondolkodás és alkotás sághoz, a nagyságnak csele tudoi, hogy goethei inspirá tény, hogy D'Annunzio élete töbet cselekedett, mint a alapján elvárhattunk volna t volt, mindig hősi gesztusokka nosan igazoz arra, hogy s ságu koponyája mentes mara avatkozás vezéyleitől. Senki aki nálánál tökéletesebben él a pókokat és a gesztusokat, a saját könnyeit. E tekintetben dicitókat testesít meg: egy m plántált Néro ő, aki szívesen világot, ha ez nem utköz könyvbe, még a mai fascista

Miután a világot nem g elégedett a saját és néhány letének felgyújtásával, nem a ikább szerelmi kalandjai r ritkan zárkóznak el attól, ho ségében és isteni változatos polgári korlátok ledöntésével Goethétől Paul Heyseig, Sba réig majd minden nagy alkot szeretett, de úgy és akkér mérmét megőrizték a mob a D'Annunzio ezel szemben ta ben csak azért szeretett, hog érzékiségét kirakába tehesse hullámvérésében furdóztathes kadt tagjait.

Talán mindenki előtt is gyalázatosan bánt el Duce nagyobb tragikájával, aki ho tője volt s akivel való viszo régnységében frivol leplezetlet mű nyomán felcsapódó t nált, — a nagy tragikát b kergette. D'Annunzio nem gondok, mert ő Dél igazi szálsőségesen éző, mindig nagy stílusza. Mert stílusza, szetere és írásaira is, — ra lónás f.nomságu felezárryalá mindig fárasztan tulzsufolt mersekben, mint gondolatok meri és olvasta műveit, — nyörködhetett stílusának ne ban, azokban a lángoló és á lyek a dolgokat Itália gyöny ba. A latin éle'szemplélet érzég és germán mélység né

D'Annunzio díszkiadásban

Mielőtt a Duce világhódító körutra indulna, a nemzeti nagyságot előbb szellemi imperializmussal akarja biztosítani. Részvénytársaságot alapított négy millió líra alaptőkével, melynek egyedüli és legfőbb feladata az, hogy a fascizmus ősapjának és szellemi megindítójának: Gabriele D'Annunzió műveit díszkiadásban adja ki.

A kopaszfejű, zsidóarcú költő újra nagyon el lehet adósodva, mert valahányszor csak az a veszély fenyegette, hogy hitelezői elárverezik — ő nem a műveit, — hanem a butorait, — mindig az ország nemzeti eszméjéhez fordult, mint szánáló és végrehajtót elbáritó hatalomhoz.

Egyetlen író nincs ma Európában, aki annyit beszélgetne magáról — botrányai és alkalmi hősi ségei kapcsán, — mint Gabriele D'Annunzio, a lángoló és hazug szavak nagy és kétes szellemiségű költője. És nincs ma a jobboldali érzelmű európai irodalomban még egy valaki, aki annyira kifejezné a fascista világfelfogást, mint ő, aki mindig a nagyhangú és izzó fűszerű felületesség költője volt, ama „Tűz“ prófétája, mely nemcsak hogy nem éget, de még csak nem is melegít. Nagyratöréseit mindig svavak és busás írói honoráriumok erejéig valósította meg, bolondos és lelkiismeretlen egocentriзмusa olyan stílusi szépségekben jutott ki fejére, mely első szemléletre mindenkit elbódított.

Gabriele D'Annunzio sohasem tartozott a szemérmes emberek közé. Mind g jól megfontolt kiszámítottsággal tudott gondoskodni arról, hogy magánéletének szenzációs fordulatai a nyilvánosság elé kerüljenek, egész életének tevékenységét hírságának főszerepét körül csoportosította.

Kétségtelenül nagyobb művésze volt mindig az életnek, mint az írásművészetnek, mindig többet alkot, mint gondolkodott — s ez teszi méltóvá arra, hogy az ország fascizmus nemzeti költőjévé avassák, az ő műveit díszkiadásban kell megjelenteni az örökérvényesség számára.

Goethe szerint, — de sőt Heine is ezt vallotta, — a gondolkodás és alkotás még nem elég a nagysághoz, a nagyságnak cselekednie is kell. Nem tudni, hogy Goethei inspirációtól vezettetve, de tény, hogy D'Annunzio élete folyása alatt sokkal többet cselekedett, mint amennyit írásművésze alapján elvárhattunk volna tőle. Pílotá és hadvezér volt, mindig hősi gesztusokkal hadakozó, de különösen viázó arra, hogy szép és fényes kopasz-szerű koponyája mentes marsdajon holmi külső beavatkozás veszélyeitől. Senki sincs ma Európában, aki nálánál tökéletesebben élvezte volna az életet, a pókokat és a gesztusokat, a saját hangját és a saját kőnyeit. E tekintetben valóban nemzeti tradíciókat testesít meg: egy modern és kissé szikárba plántált Néró ő, aki szívesen felgyujtaná az egész világot, ha ez nem űtközne a büntetőtörvénykönyvébe, meg a mai fascista Olaszországban is.

Minán a világot nem gyújthatta fel, — megelégedett a saját és néhány botránykedvelő képzeletének felgyujtásával, nem annyira írásművei, mint inkább szerelmi kalandjai révén. Művészberek ritkán zárkóznak el attól, hogy a szerelmet teljesében és isteni változatoságában, — lehetőleg a polgári korlátok ledöntésével — éljék és élvezzék. Goetheól Paul Heyssig, Shakespeareól Ady Endrőtől majd minden nagy alkotó sokat és sokszor szeretett, de úgy és akként, hogy életüknek szemérmét megőrizték a mob aljas kíváncsisága elől. D'Annunzio ezal szemben talán majd minden esetben csak azért szeretett, hogy érzéseit és túltengő érzékiségét kirakva tehesse és a felkuduló botrány hullámváltásában furdzhatheesse meg kéjében ellandadt tagjait.

Talán mindenki előtt ismeretes, hogy milyen gyakorlatosan bánt a Duce El'enorával, korunk legnagyobb tragikájával, aki hosszú években át szereplője volt a akivel való viszonyát aztán „Tűz“ című regényében frivol leplezettséggel pertraktálta. A regényében frivol leplezettséggel pertraktálta. A regényében felcsapódó botrány neki csak használt, — a nagy tragikát azonban buskomorságba kergette. D'Annunzio nem gyötörték lelkiismereti gondok, mert ő Dél igazi gyermeke: komédiás és szélsőségesen érző, mindig kondottieri és mindig nagy stilizta. Mert stilusa, — értve azt írásművészetére és írássaira is, — ragyogó és pompázó, külső és fényságu felezárnyalásokban bővekkedő, de mindig farsztaan túlszúfolt és mindig inkább ornamentális, mint gondolatokban túltengő. Aki ismerkedik, mint gondolatokban túltengő. Aki ismerkedik és olvasta műveit, — az mindenesetre gyönyörködhetett stílusának nem mindenrapi pompájában, azoktan a lángoló és áttétző színekben, melyek a dolgokat Itália gyönyörű ege alatt vonják be. A latin élel'szemlélet érzékisége, — gall könnyűség és germán mélység nélkül — jellemzi D'An-

nunzio műveit, melyeket nem annyira belső értékük-nél, mint inkább alkotójuk eredeti külső életénél fogva vityák ki maguknak a világhírnevet.

Ma, amikor igazán nagy és igazán maradandó értékű írók megelégesznek azzal, ha közönséges kiadók közönséges papírfedéllel adják ki műveiket, igazán különös és érthetetlen luxusnak tűnik fel D'Annunzio műveinek díszkiadása. De hát a fascista imperializmus nem nélkülözheti a külső effektusokat, a görögötzet és a díszkiadásokat. Ha már az ősi Róma diadalmeneteit — hiányozván a tényleges alkalom hozzá — nem ismételteti meg a fascista vezér, — legalább olyan triumfusokról gondoskodik, mely a kulturvilág érdeklődésére tarthat számot.

Tizórás özönvíz pusztított Budapesten

Az áradat előntött több utcát, a rakpartokat és a Kerepesi temetőt. Délutántól éjfélig hatszázszor hívták ki a mentőket

(Budapest, június 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar főváros felett szerda délután óriási vihar dühöngött, amely csupán a késő éjjeli órákban csillapodott le és amely számos súlyos szerencsétlenségnek lett az okozója. Egész délután mentők és tűzoltók száguldtak Budapest utcáin. Minden percben hívták őket újabb és újabb szerencsétlenségekhez. Amikor legvadabb volt a vihar, akkor érkezett a bécsi hajó. Az utasok nem bírtak kiszállni a hajóról, mert az egész alsódnai rakpartot előntötte a víz. A vásárcsarnok egész környéke víz alatt áll. Káposztahegyek emelkednek ki a tavakból, zsák- és ponyvagulák nőnek ki a vízből, bódékat mosott szét minden áruikkal az egyre ömlő zápor. Szennyes hullámok öntik el a budai kioszk környékét is és a várakeretből valóságos folyamok ömlenek le. Víz alatt áll az egész Kerepesi-temető is. Néhány temetőlátogató a zubogó záporban az uttesten rohanó víz elől a kripták lépcsőjére menekült, várva az eső elmúlását. Mentők és tűzoltók vitték őket el szorongatott helyzetükből.

Tengerzemek a Telek-téren

A Telek-téren nem tócsák, hanem valóságos tengerszemek állanak. A Damjanics-utcában vízben rohog a villamos. A Hernád utca 6. szám alatt beszakadt a tető és a harmadik emeletet maga alá temette. A Podmaniczki ut és az Aréna-ut sarkán az alaguton keresztül méteres vízben haladnak az autók. Az emberek térdig gázolnak a pocolyában és rendőri segítséggel kezdnek kiszórtzni lakásukból.

A nagy vihar a világitásban is súlyos zavarokat okozott. Az első, második és harmadik kerületben általános sötétség volt. Meg a késő éjszakai órákban sem égetek a villanyok. Ennek az volt az oka, hogy részben a transzformátorokat, részben a vezetékeket sértette meg a zápor. A villamosvasut közlekedésében is súlyos zavarok állottak elő úgy a pesti, mint a budai

Jégmeteorok okozzák a viharokat

(Bécs, június 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Középeurópán hetek óta hatalmas viharok száguldansz keresztül, amelyek különösen Németországban és Ausztriában idéztek elő nagy károkat, de jelentős pusztítást vittek véghez ezenkívül Romániában és Magyarországon is. A bécsi meteorológiai intézet egyik asszisztense, Hörbiger mérnök, az ugynevezett jégmeteorok megteremtője, a viharos időjárásal kapcsolatosan ma nyilatkozatot tett közre az egyik bécsi lap hasábjain, amelyben többek között azt mondja, hogy a viharokat az idezi elő, hogy a föld gőzkörébe jégmeteorok kerültek. Hörbigernek a jégmeteorokról szóló tana valóságos forradalmat idézett elő a meteorológia és az asztronómia terén és maeddig csak a legnagyobb fentartással fogadták el létezésüket a tudósok. Hörbiger szerint a jelenlegi esős időjárást és viharokat határozottan ezek a jégmeteorok okozzák.

Egy másik meteorológus, a norvég Svante Archenius is nyilatkozott most ebben a kérdésben. Neki viszont az az álláspontja, hogy a jelenlegi viharokat a föld levegőkörében történő elektromos kisülések idézik elő. A földet körülvevő levegő elektromossága magaság szerint változik. A felsőbb rétegek 40—50 volt-szerint erősebb elektromos áramot tartalmaznak, mint az alsók. Ez a feszültségi különbség adja magyarázatát a légkeringés zavarainak és Svante

Mindenesetre zavarban van az ember, ha D'Annunzióknak a klasszikus latin irodalomban próbálja megkeresni az őseit. Ovidiushoz hasonlítható talán még leginkább, aki hasonló módon dicsőítette az érzéki szerelmet, megírta — a la D'Annunzio — a gyönyör művészetét, de sorsában, hangulataiban mégis erős eltérést mutat D'Annunziótól. Főleg pedig nem érte meg művei díszkiadását. Annyi szent, hogy D'Annunzio nem vette át Horatius örökét, aki a „procul negotiis“ eszményét hirdette. Ő nagyon is közel él a hiúság ösforrásához: a politikához és a népszerűséghez, melyekért mindig kész volt feláldozni másokat és azt a — minden valószínűség szerint — komoly ábrándját, hogy valóban nagy író legyen belőle. Salamon László

oldalon. A tűzoltókat és a mentőket délutántól éjfélig hatszáz helyen vették igénybe.

A mérnökök nincsenek helyükön

Pesterzsébeten, ahol tavaly is nagy pusztításokat okozott az árvíz, az alacsonyabban fekvő házakat előntötte a víz. Kispesten hasonló volt a helyzet. A kis házakban 15—20 centiméter magasan állott az ár. Újpesten szintén több utca került víz alá. Budán a Főutca 40 és 60. számú kétemeltes házak annyira átáztak, hogy a lakókat ki kellett lakoltatni.

A legtöbb bajt az okozta, hogy az ügyeletes mérnökök a városházán egyáltalán nem voltak feltalálhatók. Az inspekciók már kora délután eltávoztak szolgálatukból és nem mondták meg, hogy hová mennek. Sipőcz polgármester rendeletére valóságos detektívcsapat indult a mérnökök felkutatására, de a késő éjszakai órákig nem sikerült őket megtalálni.

Mohácsnál halméteres a Duna

A vidéken Mohácsnál jelez súlyosabb bajokat a révkapitányság. Este hat órakor 618 centiméterig emelkedett a Duna vize. Ilyen magas vizállása Mohácsnál még nem volt a folyónak. Magát Mohácsot még nem fenyegeti veszély, csupán a feltörő talajvíz okozott nagy károkat. Bajánál a vetés teljesen elpusztult, Gyöngyösön is súlyos károkat okozott a vihar. A vasuti forgalom az ország többi részében elakadt.

A meteorológiai intézet újabb esős időt jelez.

Bern, június 24. Egész Svájca területén óriási viharok követik egymást igen nagy területekre kiterjedő jégesőkkel. Németországból és Ausztriából nagy viharokat jelentenek. Egy linzi távirat szerint a stájerországi felhőszakadások igen nagy károkat tettek. Enns-Reichmaring mellett a vihar egy nagy fatelepet valósággal szétrombolt s a víz tizezer darab boronafát sodort magával.

Archenius szerint a jelenlegi viharok is csupán a fokozottabb elektromossági differenciára vezethetők vissza. Archenius megjegyzi ezenkívül, hogy a hold állása is befolyással van az időjárásra.

A középeurópai viharok egyébként tovább tartanak és különösen Ausztriában és Magyarországon tombolnak minden erővel. Bécsben a Duna elérte a 3 méter 70 cm. magasságot. A hajóközlekedés Linz és Passau irányában szünetel. Budapestről érkező táviratok szerint a Duna ott egyetlen éjszaka alatt majdnem egy félmétert, 44 centimétert emelkedett. Ugyanígy megáradt az Odera folyó, amely viszont egyetlen délután folyamán egy méterrel emelkedett, úgy, hogy jelenlegi vizállása meghaladja a hét métert.

(București Bukarest, június 24. Tegnap este Rosiori de Vede városában súlyos jégesővel kapcsolatos felhőszakadás pusztított. Félóra alatt egy méter magas vízár öntötte el az utcákat, behatolt több száz házba, amelyek közül számos összedől és sok összeomlással fenyeget. A város szélén levő Bratcov-patak kiáradt és sok száz háziállatot és szárnyast elsodort. A vasuti forgalom en ittt az Alexandria-Turnu Magurele vonalon megszakadt. A tűzoltóság és katonaság megfeszített erővel dolgozik a szerencsétlenek vagyonának megmentésén.

IROK ÉS IRÁSOK

Két könyv az inkvizícióról

Emil Lucka: *Torquemada és a spanyol inkvizíció*. — A. B. Duff: *Uriel da Costa önéletrajza*

A nyugati könyvpiacokon egyidejűleg két érdekes könyv jelent meg a zsidóság történetének egyik leggyászoosabb korszakáról, a spanyol inkvizícióról. Az egyik könyvet „Torquemada és a spanyol inkvizíció” címen Emil Lucka neves német író adta ki, amely áttekinthetően, objektív módon kulturhistóriai és kulturfilozófiai gondolatoktól áthatott tudományos módszerrel ismerteti azt a számtalan titokzatos, véres korszakot, amely a spanyol inkvizíció néven ismeretes. Tartalmas és kultivált nyelven Lucka ismerteti a spanyol inkvizíció létrejöttét, az államhoz való viszonyát, érdekesítő módon viszi végig az olvasót a különös országban abban a korszakban, amikor ez a titokzatos, hatalmas intézmény egy egész népet lenyűgözött, hatalmában tartotta a lelkeket, az emberi testet, vagyont, gondolkodást, akaratot és lélegzetvételt. Olyan hatalom volt az inkvizíció, amilyent a világtörténelem nem termelt ki. Királyok és pápák hajoltak meg előtte, érsekpüspökök kénytelenek voltak ítéleteibe beleenyngodni.

E hatalom egyetlen személyben Torquemadában csúcsosodott ki, kasztíliai Izabella gyontatópapjában, aki eredetileg dominikánus szerzetes volt. Ő lett az első nagy inkvizítor. Lucka szemléltető módon vizsgálja föl ennek az embernek jellemét, aki voltaképpen már nem is volt ember, hanem egy gondolatból és akaratból összetett csontváz. Megmutatja a jellemzés során, hogy mit csinált az inkvizícióból és Spanyolországból ez az ember. A szerző kitűnően ért ahhoz, hogy egy félvezreddel ezeltett a földön járt kámszás hatalmasságban meglássa azokat a hatóerőket, amelyek még most is megrezdülnek sok akarásban. A fanatizmus eszménye volt Torquemada, annak az érületnek, amely akkor egy félremagyarított eszmében élte ki magát, most pedig a rosszindulat és gazdasági elfogultság az, amelyben a zsidók ellen tombolja ki magát ez a fanatizmus.

A másik könyv címe: „Egy emberélet” (*Uriel da Costa: Exemplar humanae vitae. Fordította és bevezetéssel ellátta A. B. Duff*). Mindinkább gyakorivá válik, hogy olyan könyveket különösen nyugaton adnak ki, amelyeknek a bevezetése hosszabb, fontosabb és érdekesebb, mint maga a könyv tulajdonképeni tartalma. Ez néha önkénynek tűnhet, de vannak esetek, amelyekben egyenesen szükséges. Uriel da Costa regényes élettörténetének egy teljesen hiteles ökmánya van: az önéletrajza, amelyet „Exemplar humanae vitae” címen írt latinul da Costa és amely nyomtatásban mindössze harmincöt ötvív oldalt tesz ki. Egy emberélet leírására 35 oldal tényleg nem sok, de ennek az oldalszámnak elégtelen volta különösen akkor tűnik ki igazán, ha meggondoljuk, hogy da Costa életének problémája csak egy példája a zsidó nép egyik fájdalmas tömegproblémájának, a marannusokénak. Da Costa, akinek izzó zsidó vérének az ibériai befolyás összeférhetetlenségével itatta át, minket nem egyénileg érdekel csupán, hanem azért is, mert benne az álhitehagyott zsidóknak egyik és egyetlen, a zsidóság szempontjából jelentőségre szert tett, példáját látjuk.

Ilyen körülmények között nagy érdemeket szerzett egy romániai zsidó egyetemi hallgató, A. B. Duff, akinek jelentős tudományos munkásság áll már a háta mögött, (külföldi és diák létére a francia kormánytól Palesztinába küldött régészeti misszióknak tagja) és aki 110 oldal bevezetéssel franciául adta ki da Costa önéletrajzát a párisi Rieder cég „Judaisme” cím alatt megjelenő zsidó tudományos sorozatában. Ha egyenesen az önéletrajzot kezdenék olvasni, az a ritka heves hang, amellyel da Costa a „képmutató” vallásos zsidóság ellen kikel, csak érthetetlennek tűnnék előttünk. Duff ezt kikertüli: egy külön szakaszban da Costa eredetét és a születését megelőző portugáliai korszak történetét írja le. Látjuk, hogyan fonódott minden védekezés és pápai védelem ellenére is a hurok mind szorosabban a portugáliai zsidóság nyaka köré II. János királytól (1481—1445) Mánuelig, hogyan megy az inkvizíció mind tovább, meg nem elégedve a zsidók kikeresztelkedésével. Részletesen megismerjük da Costa életét, gondolkodását. Meglátjuk, mennyiben lehet da Costát és a másik zsidó eretneket, *Spinózát* egymáshoz hasonlítani. Kikerekített, egészet képező korrajzot kapunk

egy szóval, olyat, amelyik a zsidó nép történetét tárgyaló szakmunka egy szakasza lehet. Meg lehet még jegyezni, hogy a portugál zsidók iránt megtaláljuk ebben a könyvben is azt a gyengéd, bámulattal vegyes szeretetet, amelyet gyakran tanúsítanak önkéntlenül is szefárd testvéreik irányában az askenázi zsidók, akik az előbbieken mintegy az előkelő a nemes rokont látják. f. e.

A könyvet 75 lejért az Uj Kelet könyvostálya révén is meg lehet rendelni.

ZICHRON JÓZSEF (Krausz Móres nagybányai főrabbi könyve). Ez a könyv Erlanger József, a neves svájci emberbarát emlékének van szánva. A szerző a könyv első részében a zsidó filantropus fölötti gyászbeszédét közli. Finomstílusú, súlyos tartalommal telített írás, amely megérdemli, hogy

Maniu Gyula élelhangu kritikája a magyar párt politikájáról

A nemzeti párt továbbra is állja a gyulafehérvári pontokat. Megalakult a Magyar Párt parlamentli csoportja

(Cluj-Kolozsvár, június 24.) Maniu Gyula, a nemzeti párt elnöke tegnap Kolozsváron tartózkodott s ezt az alkalmat a Rapid munkatársára felhasználta arra, hogy megkérdje véleményét azokkal a támadásokkal kapcsolatban, melyek a magyarságot érték részint egyes nemzetipárti vezetőpolitikuskok, részint pedig a nemzeti párthoz közelálló sajtó részéről.

Az interjú barátságos eszmecserevel kezdődött, melynek során Maniu Gyula azt a kijelentést tette, hogy a nemzeti párt kisebbségi programja nem konjunkturalis és így a legnagyobb ostobaság feltételezni azt, hogy a magyarság választási magatartása után a nemzeti párt feladta a gyulafehérvári pontokat és hogy a magyarsággal szemben ellenséges magatartást vett volna fel. Amikor a Rapid munkatársra hivatkozott Dan Sever ismeretes szenzációkeltő magyarellenes nyilatkozatára, Maniu Gyula kijelentette, hogy Dan Sever demotáló nyilatkozatot tett közbe a „Patria”-ban, amelyben megcáfolja az interjút. Dan Sever beszélt ugyan a „Brassói Lapok” munkatársával, — mondotta Maniu de a lapokban megjelent nyilatkozata teljesen elferdített volt és elejtett szavak tendenciózus beállításánál egyebek nem voltak.

Maniu Gyula itt szemrehányó megjegyzést tesz a magyar sajtóra, amely — ugymond — most csak kormánypárti közleményeket publikál és a nemzeti párttal kapcsolatos kérdésekben nem objektív.

Eddig folyt az eszmecsere, mely után Maniu Gyula a következő interjút diktálta tollba: Első kérdés: Mi a véleménye Elnök Urnak azokról a támadásokról, amelyek az ellenzéki lapokban megjelentek a magyar népkisebbség ellen a választások alkalmából?

Felset: A magyar nép elleni támadásokról nincs tudomásom. Ismerem azt a kritikát, amelyet az ellenzéki lapok a magyar párt magatartása érdekében gyakoroltak. Ez két különböző dolog. Igazságtalanság volna össze téveszteni az erdélyi és bánági magyar népet a magyar párttal. Ami a magyar pártot illeti, a kritikája és politikai magatartása a választások alkalmából különösen három szempontból kifogásolható. Hiba volt részéről az erdélyi és bánági magyar népet Erdély és Bánág közvéleményével határozott ellentétben álló akcióba vinni és ezáltal az erdélyi és bánági néprétegek és népfajok között újabb ellentéteket szítani.

Nemkülönben nagy hibát követett el a magyar párt akkor, amidőn alakulófélben levő párt létre egy antidemokratikus, a magyarság dolgozó néprétege és túlnyomó többsége előtt ellenszenves politikai kombinációba vitte bele, holott a pártszervezési észszerűség azt követelte volna, hogy mielő népszerűbb áramlatba illeszkedjék bele. De mindezeknél nagyobb politikai hibát követett el egyfelől akkor, midőn nemcsak elfogadta, hanem támogatta, sőt a maga részéről külön érvekkel indokolta azokat a választási visszaéléseket és erőszakosságokat, amelyeknek a magyar párt kizárólag köszönheti jelöltjeinek megválasztását, másfelől akkor, amidőn a magyar párt vezetősége valószínűsítést rendezett a gyulafehérvári határozatok lebecsülésére és figyelmen kívül hagyá-

felfigyeljenek irójára. A könyv második és harmadik része rabbinikus deciziókat ölel fel, amelyekben igyekezik hozzáigazítani a vallási problémákat a mai kor kívánalmaihoz. Érdekes, ahogyan a vallás szempontjából itéli meg a Steinach operációt és a mesterséges táplálkozást a jomkipuri böjt esetén. A lelkész ezekben az esetekben az orvosi tudományban való egészen kiváltságos járatosságát árulja el. Figyelmetkeltő még könyvének az a része is, amikor kimutatja, hogy a nemek előrelvő meghatározását már a Talmud ismertette. Ez az igyekezete ugyan nem egészen újszerű, hiszen tudjuk, hogy Zierelsohn kisenevi főrabbi responzum kötetébe telítve van a vallási kérdések elintézésénél a tudományos módszerek igénybevételével. Azonban Krausz Móres könyve sok újat és eredetit ölel fel és már ezért is megérdemli, hogy minél szélesebb körben olvassák.

Benedikt Lajos

sára. Kíváncsi lehet mindenki, hogy hol fogja a magyar párt megtalálni az erkölcsi presztízst és a politikai tekintélyt, amikor netalán a választásoknál a csendőrszuronyok a magyar nép ellen fognak akcióba lépni, vagy amikor ennek szüksége lesz, hogy a gyulafehérvári határozatok védelméhez forduljon. Kétségtelen, hogy a magyar párt vezetősége a magyar nép igen nagy érdekeit áldozta fel pillanatnyi vélt célszerűségi szempontokból és kétségtelen az is, hogy a magyar párt nem fog a jövőben a választások tisztaságáról és az erdélyi és bánági magyar nép integrálás képviseléről beszélni.

Arra a kérdésre, hogy mennyiben komolyak azok a hírek, amelyek a nemzeti párt és a liberális párt közeli fúziójáról, minden nemzetipárti cáfolat ellenére, szólnak. Maniu Gyula a következőkben válaszolt: Ismételen kijelentem, hogy ilyen tárgyalások nincsenek, nem is voltak folyamatban és így, ami a sajtóban erre vonatkozólag megjelent, nem egyéb pusztán fantáziánál.

A nemzeti párt elnökválságára és egyéb aktuális politikai kérdésekre vonatkozólag a nemzeti párt elnöke a választást a jelenlegi inopportünus körülményekre való hivatkozással, megtagadta.

A magyar képviselők Bukarestben

A magyar párt parlamenti csoportját ma délelőtt megalakították. Elnökké egyhangulag Bethlen György grófot választották meg. Az alakuló ülésről, amely egyébként a bukaresti református presbitérium Lutherán-utcai épületében folyt le. Bukaresti tudósaink a következőket jelenti:

A magyarpárti képviselők nagyrésze ma reggel a Kolozsvár felől jövő expresszsel Bukarestbe érkeztek. Az aradi és bánági képviselők még tegnap megérkeztek.

Az ülés 11 órakor kezdődött. Bethlen György megnyitóbeszédében rámutatott azokra a feladatokra, amelyek a megválasztott képviselőkre hárulnak. Ezután kimondották a magyar párt parlamenti csoportjának megalakulását és elnökké közfelfújjatással Bethlen György grófot választották meg. A bukaresti pártiroda és a parlamenti csoport titkári állásának betöltése kérdésében dr. Viller József képviselő elnöklésével bizottságot küldtek ki. Ez a bizottság csak őszire fogja erre vonatkozó munkálatait befejezni. Délután 4 órakor Bethlen György gróf az ülést felfüggesztette és annak folytatását délután 5 órára tűzte ki, amikor Gyárfás Elemérnek nagy elaboratumát a magyar párt közigazgatási programjáról, vették tárgyalás alá.

A magyar képviselők közül Széls Béla és Bernády Györgyön kívül valameányien Bukarestben vannak. A szenátorok is teljes számban megjelentek az értekezleten.

Az „Ezra” Herzl-ünnepélye. A kolozsvári „Ezra” zsidó ifjúsági egyesület július 4-én nagyszabású programmal egybekötött ünnepséggel ünnepeli meg Herzl Tivadár emlékét. A műsort pompás zeneszámok, előadások és szavaltatok teszik mindenki számára felelhetetlenné. A részletes műsort legközelebb fogjuk ismertetni. Az ünnepély iránt máris nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Leleplezt Világosságot derít hipnotizáló

(Cluj-Kolozsvár, június 24.) Rövidebb kolozsvári rendőrség büntetőben folytat a június 1-én dombi támadással függő eset, amelyben a hipnotizáló az összefogó láncot, szálát az összejáratott egész támadás még ma sincs vallomások egymással szembeállításával. Június 21-én este utca lakói különös látványt láttak. Egzaltált állapotba jutott végig az utcán a lányokból álló izgatott tömeg, akikről később kiderült, hogy berohant az igazgató házába és ott felbőjtötték a tótfalvi erdő felébredt Pop Gyula szobájából, kérdőre vonták mit akarnak. Izgatott állapotban a lányok hevében emelkedtek a lányok között Kiss kezében lévő töltött Pop mellébe furdogva, valva az egyre távolra nehezen sikerült lefojmozás megállapított cselekedett.

Popot súlyos meglepetés érte. Az itt tett mondd sz előbb feléjjel 2 órakor többnyit kérték. Maglennnek a késő éjjeli ekkor a csoportból ellen talált.

A rendőri nyomozás, hogy mi is az a lány a Luigá utcai

Ez a látszólag nyomozást vezető táncos figyelmét arra támasztotta, hogy többször látták sz Russ rendkívül excentrikus és állapota Pop háza kereszttel hipnotizált állapotba ték a rendőrség közlül Máriási János másokat. Kiss Gyula elült Flóbert megkezdett a rendőrség. A kihallgatások ték meg. Az alig arcu fiatalember s át és nem egyeztél hókik és transzba

Már régóta leányának — kezdé után 5 óráig lévő Kösödi-telep befejezése után keresni.

Az első mond a lázban égő arcú lönös üres tehé végző Draghiciu orvos akaraterejével vallomástételre bí Negyedórai kinc után sikerült sajtó rákényszeríteni a aki alig hallható leleplezéseket tar

— Ez év á Muntean Mihály sok, akik szüntelen feltűnően keresik igyekeztek elkerülni, mindannyi meiből valami ti amely teljesen szemben ellenáll

Aláírták a román-francia szerződést?

(Berlin, június 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) A berlini „Deutsche Tageszeitung” mai száma feltűnést keltő hírt közöl a román-francia viszonyban beállott új fázisról. Ez a hír, ellenében Mitillneu román külügyminiszternek a blédi konferencia alkalmával tett azon kijelentésével, hogy a készülő román-francia szerződés perfektuálása a francia kormányválság miatt késik, — arról számol be, hogy a Párisban hosszabb idő óta folyamatban lévő francia-román tárgyalások június 15-én eredményre vezettek, amennyiben a két kormány delegátusai szoros szövetségi szerződést írtak alá. Franciaország ezzel a szerződéssel Olaszország egyre erősödő balkáni befolyását akarja gyöngíteni és mintegy kárpótlást keres Romániában azért a balsikerért, amellyel a francia jugoszláv tárgyalások jártak. A francia-román szerződés kiegészítője a lengyel-román szerződésnek, amelynek így együtt tagadhatatlan támadó éle van Németországgal szemben.

— Az angol bányászati titkára értekezletre hívja a dokkmunkásokat és a vasutasokat. Londonból jelentik: Cool bányászati titkár tegnapi beszédében sürgette a bányászok, dokkmunkások és vasutasok sürgős értekezletre való összehívását. Ha a bányászok győzni akarnak, mondotta Cool, egy darab szenet sem szabad Angliába importálni. Ebben az esetben, ha a kormány győzne is, a győzelmet soha sem fogja kibeverni.

— A bukaresti opera válsága. Bukarestből jelentik: A kormány gazdasági delegációja mai ülésén foglalkozott a román opera ügyével és felhatalmazta Goldis kulturális minisztert a kérdés végleges megoldásával. Valószínű, hogy megvásárolják az állam számára az opera jelenlegi helyiségét.

— A nagyváradi színház koncessziójának ügye. Nagyváradról jelentik: Dr. Popa György, az ideiglenes városi tanács elnöke tegnap délután Bukarestbe utazott és magával vitte a színházi koncesszió ügyében hozott tanácsi határozatot. Értesülésünk szerint a tanács nem foglalt állást egyetlen színházgató-jelölt mellett sem, hanem a pályázatra vonatkozó objektív adatokat azzal terjeszti a kulturális miniszter elé, hogy a döntést a miniszterre bizza.

* A „Czur Salom“-akció vezetősége ezúton is felkéri az akció tagjait, hogy a jegyzett parcellák után f. évi július hó 1-én esedékes részletet („A” jegyzők dunamanként 1 font, „B” jegyzők dunamanként 2-10) londoni devizában kizárólag az Erdélyi Hitelbank R.T.-nél Arad, vezetett Czur-Salom-folyószámlákra átutalni sziveskedjenek. Amennyiben korlátozó devizarendelekek miatt valakinek nem áll módjában az átutalást londoni devizában eszközölni, kérjük hogy az esedékes részletnek megfelelő lej összeget ugyancsak az Erdélyi Hitelbank R. T.-nél Arad, vezetett Czur-Salom lej folyószámlákra átutalni sziveskedjék és a befizetés beérkezésére vonatkozó bankétesítés vétele után napi árfolyamon fontban kapja elszámolva. Saját érdekében kérünk mindenkit az átutalást csakis fent megnevezett pénzügyintézetekhez eszközölni, mert az esetleg más pénzügyintézetbe való átutalás esetén is befizetése az Erdélyi Hitelbank R. T.-hez lesz irányítandó és az ily módon előforduló késedelemről keletkező árfolyamkülömbözetért, valamint átutalási díjért a felelősség az illetőt terheli. Ugyancsak kénytelenek leszünk minden f. évi július hó 1-e után beérkező összeg után a megfelelő késedelmi kamatot számításba hozni.

— Eljegyzés. Krausz Gizikét eljegyezte Jakab Márton Kraszna. (Minden külön értesítés helyett.)

— Házasság. Blum Zsigmond és neje Déva, Frida leányuknak Rappaport I. János úrral házuknál június 27-én tartandó esküvőjére ezúton hívják meg jóbarátait, rokonait és ismerőseit. (Minden külön értesítés helyett.)

— Száztágu diákküldöttség várta Cuza professzort Bukarestben. Bukarestből jelentik: Cuza professzor tegnap este a fővárosba érkezett. A pályaudvaron 100 tagú diákcsoport várta az antiszemita vezért. A hatóságok széleskörű intézkedéseket fogantatosítottak a rend biztosítására. A tüntetni akaró diákokat ebben megakadályozták és szétszórták, mire a Calea Grivitei néhány üzlet ablakát betörték. 3 diákok letartóztattak.

— Száz gazdaságot pusztított el a tűz egy beszarábiai faluban. Bukarestből jelentik: Petresti beszarábiai faluban, amely közelében fekszik, tegnap tűz ütött ki, amely több mint 100 gazdaságot pusztított el. Jásiból és a szomszédos városokból tűzoltóság sietett a veszedelem megfékezésére.

— Ujságíró-almanach. Az erdélyi Kisebbségi Ujságírószervezet almanach-akciója, — amely egy Ujságírószanatórium és nyugdíjintézet alapjait megvetni van hivatva — újabb fázisba érkezett. Az akció nemeslelkű adományok révén ingyen telekhez jutott, ezenkívül pedig számos cég természetbeni segítséget (fő, kő, téglák, cement stb.) helyezett kilátásba. A nagyobb vállalatok és cégek az almanach-akció támogatásával (előfizetésekkel és hirdetésekkkel) kapcsolódnak bele a mozgalomba. Az almanach ugyanis eltekintve attól, hogy hű tükör képe lesz Erdély és Bánság kisebbségi kulturális és szellemi életének, közgazdasági kompasz is lesz, amely összefoglalja Erdély és Bánság összes tekintélyesebb közgazdasági vállalkozásait. A hatalmas könyv nagyszerű tartalmával és bőséges illusztrációival így együtt díszes és hasznos lesz minden háznak. Éppen ezért a humanitárius céltól eltekintve is érthető az akció mindenütt a legkedvezőbb fogadtatásra talál.

— A forradalom idején kifosztott jegyzők és köztisztviselők kártalanítási mozgalma. Ismeretes, hogy az 1918. évi forradalom idején az erdélyi falvak lakossága sokhelyütt az akkori rezsim látható exponensei, a jegyzők ellen öntötte ki a háborús szenvedések miatti gyűlöletüket. Egyes községekben emberéletet is követelt a népharag, amely szinte kivétel nélkül kifosztotta a faluban lakó közalkalmazottakat. Az impériumváltás után a kárvallott jegyzők és köztisztviselők kártérítési kereseteket adtak be a nagyszebeni kormányzótanácshoz, amely azonban az ügy elintézését bizonytalan időre felfüggesztette. Később, a Consiliul Dirigent feloszlata után, hiábavalónak bizonyult minden kérvényezés és eljárás a különböző közigazgatási és igazságszolgáltatási fórumoknál, mert ezek nem engedélyezték a kártalanítási eljárást folytatását, még pedig azzal az indoklással, hogy a Consiliul Dirigent beszüntető, illetve felfüggesztő végzését a kormány nem vonta meg visszsa. Ennek a gátló kormányzótanácsi határozatnak parlamenti hatálytalánítása érdekében a kárvallott köztisztviselők most országos akciót indítottak. A mozgalom élén Albu Ádám nyugdíjas főjegyző, volt járási főszolgabíró (Timisoara, I. Cetatea, Str. General Praporgescu 3.) áll, aki ezúton is felkéri mindazokat, akik a forradalom fosztogatásai alkalmával kárt szenvedtek, hogy egyöntetű eljárás érdekében közöljék vele jelenlegi címüket.

* Siessen, míg nem mulik el a 30 nap, mi-alatt gyári áron, haszon nélkül árusítja összes árucikkeit az „Au Printemps” (volt Missir) áruház Str. Memorandului 11. Cluj.

* Megjelent a „Múlt és Jövő” június. száma. A gyönyörűen kiállított folyóiratban dr. Patai József: Harc a zsidógyűlölet ellen. Ujvári Pater: Jójle Klote karriéréjéről. Patai Edit: Reb Eljáról. dr. Kis Arnold: Amor és Sadchen. A vitkovi rabbi Sámuel: És a hatodik napon szombat volt, megpihent. M. I. Bin Corion: Haszidok Caddikok. dr. Krausz Sámuel: Zsidó család története. Tibor Dénes Vázsonyiról. Mezei Béla, a Proselita folytatása, majd Vadász Tibor, Ács Klára, Székely Béla, Pető Tibor, dr. Fodor Oszkár, dr. Fűrth Aladár, stb., stb. közlnek szebbnél-szebb cikksorozatokat verseket és novellákat. A júniusi lap olyan gazdagon van illusztrálva palesztinai, erdélyi magyarországi és bécsi felvételekkel, hogy ez újabb örömet fog okozni az előfizetőknek. Romániai szerkesztőség: Cluj, Strada Regina Maria 32. szám. Telefon 387.

* Zongoristák figyelmébe. Megjelent a „Hadibuk”-nak An-ski világhírű drámájának Engel által írt kísérőzenéje. Ára zongorára 120 lej. Megendelhető az Uj Kelet könyvosztályában.

— Az angol nők béketüntetése. Londonból jelentik: Az angol nők béketüntetése véget ért a Hyde-parkban. A nőszónokok több pacifista beszédet tartottak, melyen az általános békét követelték. A gyűlés határozati javaslatot fogadott el, amelyben követelik, hogy a genfi leszerelési konferencián az angol kormány a legerélyesebben szálljon síkra az általános leszerelés, valamint a kötelező békebiráskodás érdekében.

Csuz, reuma, köszvény és veséj ellen

biztos gyógyulást talál Bizusán. (Büdöspatak, Kolozsvár—Nagybányai vonal). Vasuti állomás a fürdőtelepen. Kényelmes szobák, gondos kiszolgálás, olcsó keresztény orvosi ellátás. Elsőrangú pihenőhely, fenyves sétányok, kirándulóhelyek. Naponta térd- és tánczene. Állandó orvosi felügyelet. Nyitva május 15-től szeptember 15-ig. Elő- és utószezonban kedvezményes árak. Előjegyzéseket elfogad: bizusai fürdőigazgatóság. Posta: Ileanda-Mare.

SPORT

Arad—Kolozsvár. Tegnap délután itt tartózkodott Vatiann Titus, aradi szövetségi kapitány, akivel a kolozsvári futballvezetők megállapodást hoztak létre egy július 4-én Kolozsváron tartandó városközi mérkőzés ügyében. A mérkőzés dátuma egybeesik a kolozsvári futballszövetség új helyiségének felavatási ünnepségeivel és a szövetség közgyűlésének időpontjával is.

A Haggibbor tisztújító közgyűlése. Vasárnap délelőtt tartja meg a Haggibbor tisztújító közgyűlést, amely iránt máris hatalmas érdeklődés nyilvánul meg. A lelépő vezetőség működésének leemtertelésével holnapi számunkban részletesen fogunk foglalkozni.

Haggibbor—KAC barátságos mérkőzés lesz vasárnap. A két rivális találkozója a futballsport kedvelőinek mindig kivételes csemegéül szolgált és ez a találkozás a két csapat jó formáját tekintve, ugyancsak érdekesnek és izgalmasnak ígérkezik. Mindkét csapat új játékosokkal frissíti fel együttesét.

Casa de Lipsca

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 5

Telefon 5-19

Románia legnagyobb szőrmenagyáruháza ismét megnyit! Világvárosi nivón álló engross raktár

Kérje

mindenhol Dreher-Haggenmacher sörgyártmányait!

Márciusi világos

Dacia extra special.

Bavaria dupla malata.

Ruhája molymentessé válik, ha Czinknél festtet, tisztított.

KÖZGAZDASÁG

A kormány újabb bankjegyek kibocsátását határozta el

Az „Adeverul“ szerint az új emisszió a Banca Nationala konvenciójának megváltoztatása nélkül is megtörténhet. A nagyiparosok és gabonaexportőrök memoranduma

(Cluj-Kolozsvár, június 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint ismeretes, a kormány a legfőbb gazdasági bizottság útján az összes fontosabb szakmai szervezeteket felkérte, hogy terjesszenek elő javaslatot a lej stabilizációja érdekében. A nagyiparosok és munkaadók szövetségének bukaresti központja ebben a kérdésben a következő javaslatot terjesztette a legfőbb gazdasági tanács elé:

a) A lej stabilizálása azon a kényszereszközök nélkül kialakult kurzuson, amelyen a lej a stabilizációs törvény megszavazásakor állani fog, az ipari termelés fokozására csak kedvezően hathat:

b) A staolizálást a kormány a Banca Nationala ellenőrző devizavásárlásaival és eladásával csak úgy végezheti el, ha nem külföldi kölcsönökből vásárolt devizák piacra dobásával, hanem az export fokozásával s az exportból befolyó devizákkal ellensúlyozza a külföld esetleges lejrontó akcióit,

c) Fentieknél fogva a belföldi termelésnek olcsó hitelekkel, vámtámogatásokkal, jó vasúti szállítással való fokozását, az importunk revizionális szabályozását s az exportunk minden eszközzel való fokozását kell a kormánynak programba vennie,

d) A külföldi tőkének a termelésünkbe közvetlenül, vagy közvetve való bekapcsolása céljából intézményes garanciákat kell megteremteni. Az állam külföldi kölcsönait az eddigi aranyfedezet arányának szigorú betartásával fedezett bankjegykibocsátások céljaira kell felhasználnia addig a mértékig, ameddig azt a gazdasági élet szükségletei okvetlenül megkövetelik:

A gabonaexportőrök álláspontja

Hasonló szellemben foglalkozik a gabonakereskedők és gabonaexportőrök memoranduma is a pénzügyi helyzettel. A gabonakereskedők szerint a lej stabilizálása elkerülhetetlenül szükséges az ország gazdasági fejlődése szempontjából, de ez a stabilizálás csak a gazdasági tényezők egyensúlybáhozásával valósítható meg. Az általános stabilizációig azonban szükség van egy átmeneti egyensúlyra, amely lehetővé teszi a kivitelre váró mezőgazdasági és egyéb termékek prompt értékesítését. Ennek pedig két eszköze van: a kivitel megkönnyítése és finanszírozása. Az export devizákat hoz be az országba, amelyeket az import kompenzálására fordítanak, de az export által befolyt devizákat az import nem szívja fel azonnal, még a főszezonban sem, minthogy a kivitel és a behozatal szezonal nem esnek egy időbe. Az exportőr rendszerint azonnal kénytelen tudni a devizáin és gyakran már előzetesen is, hogy lejvalutája legyen a termékek összevásárlására, másfelől pedig, hogy fix kalkulációs bázist biztosíthasson magának.

Egy érdekes megoldási mód

Az export és az import szükségleteinek nem azonos időben való keletkezése szükséges teszi, hogy a befolyó devizákat egyrészt tartalékolja, a megfelelő időben pedig a piacra dobja. Ezzel az eljárással a devizák árfolyama viszonylagosan stabilizálódna, azonfelül pedig lehetővé tenné az export számára a szükséges hitelek megszerzését abból a fölöslezből, amely az import és az export egyidőben való deviza-szükséglete szerint mutatkozik. Ha a jelenlegi bankjegyforgalom imitálása — folytatja a memorandum — akadályul szolgál a fenti devizaegyensúly realizálásának, az exportőrök semmi

hátrányosat nem látnak abban, hogy a jegyintézet újabb bankjegykontingens bocsásson ki, ha ezt az emissziót teljes devizafedezet garanzálja. Ez semmiesetre sem jelentene inflációt, mert hiszen ha az újabb lejbankjegyek helyett ezeket a külföldi devizákat helyeznék közforgalomba frakcionált névértékben, az sem idézne elő inflációt, holott egy ilyen tranzakció lényegében ugyanaz, mintha újabb emisszió történe. De mert a valóságban a devizáknak ez a felaprózása nem valósítható meg, nem marad más hátra, mint a devizáknak átmeneti helyettesítése olyan lejbankjegyekkel, amelyeket éppen ezek a devizák fedeznének. Ezzel az eljárással remélik az exportőrök, a lej árfolyama egyelőre relativ stabilitást érne el, amely idővel állandósulna.

A Banca Nationala ellenzi az új emissziót

Ugyancsak ma terjesztette be memorandumát a Banca Nationala a kormány gazdasági delegációjához az ország pénzügyi helyzetéről. A bank kifejezetten állást foglal az állammal kötött konvenciójának fentartása mellett és az infláció bármely formája ellen. Ennek ellenére az „Adeverul“ szerint a kormány elhatározta, hogy mégis a bankjegykibocsátáshoz fordul és fedezetül a termés finanszírozására szolgáló erős valutákat kívánja felhasználni. Ugyátszik, hogy a kormány erre megtalálta a lehetőséget a Banca Nationalával fennálló konvenciónak törvényhozási módosítása nélkül. A lap szerint az erre vonatkozó tárgyalások a Banca Nationala vezetőivel folyamatban vannak.

A kiviteli értékvámok leszállítása. A

kiviteli vámtételek leszállítása tárgyában egyes lapokban téves tudósítások jelentek meg. Téves, hogy a minisztertanács elhatározta a prohibitív 23 százalékos értékvámoknak a leszállítását, ott, ahol szükségesnek látszik egészen az áruértékek 2 százalékáig. Téves azonban az a híradás, miszerint ezt a leszállítást a szakminiszterek hivatalból fogják eszközölni. A leszállítási szándék csak elvi jelentőségű s a szakminiszterek azt az esetről-esetről beadott s minden termelési és értékelési adattal felszerelt kérvények alapján vihetik csak végrehajtás céljából a minisztertanács elé. Minthogy ezidőszent csak a kész parkettáruknak és növényi kéféknek kiviteli vámlészállítására vannak adatokkal felszerelt kérések beadva, az UGIR felhívja a kiviteli vámlészállításra igényt tartó tagjait, hogy ezirányú kéréseiket legkésőbb a hó végig juttassák el a szövetséghez továbbítás céljából.

Erdélyben 25 százalékkal rosszabbodtak a terméskilátások. Az E. G. E. jelentése szerint az esőzések következtében az aratás ideje Erdélyszerte kitolódott. A kedvezőnek mutató terméskilátások 25 százalékkal rosszabbodtak s ha tovább is állandó nedves időjárás lesz, a jó kilátások továbbra is csökkeni fognak. A szőlőkben fellépett a peronospora. A védekezés ellene igen nehéz, mert az állandó nedves idő miatt a permet sem száradhat meg. A cukorrépa sok helyen sárgulni kezd. A kapásnövényeket az átázott talajban nem lehet megmivelni.

A Kishitel Bank Részvénydíjainak befizetése. A kolozsvári zsidó kisegyzisten-cikár bankja, a Kishitel Bank- és Takarékpénztár R. T. ismételtlen felkéri tagjait, hogy a bejegyzett részvények hátralékos díját a legrovidebb időn belül fizessék be. Az intézet ugyanis már

RHEUMA
KÖZSVÉNY
GYÓGYHELYE

PÖSTYÉN

a világon páratlanul áll. Jó polgári pensió napi 50 csekkoronától feljebb. Felvilágosítás-sal szolgál Mg. Ph. L. Singer, Timisoara, II. Str. P. Tegle Nr. 2. Aki nem utazhat, az használja Pöstyén

iszap-házikurát.

Pi. Qua. iszapkoczká, használatra kész gamma-komprese minden gyógyszerárban, drogeriában kapható

Gyönyörű művészi

fényképeket

különleges nyomással készít

Bátyi Lajos, Monostor-ut 7.
Prefektura mellett

Pénzintézetileg garantált mindennemű illetéktől mentes nagyértékű

sorsjáték

Tehát netto 100 leiért

Főnyeremény: egy 6 üléses 50 HP „Benz Mannheim“ luxusautó.

Kézpénznyeremények:

- II. nyeremény 25,000 lej készpénz
- III. nyeremény 10,000 lej készpénz
- IV. nyeremény 5,000 lej készpénz
- V. 100 nyeremény: a 100 lej, összesen 10000 L.

Sorsolás helye: Cluj (Kolozsvár) Primaria (város-háza). — Sorsolás ideje: 1926. július 15. d. u. 3 óra.

Sorsolás eredménye a napilapokban közölve lesz. Sorsjegyeket postán is küld 109 lej 25 bani előzetesen betöltött összeg ellenében a sorsolást rendező: **Kolozsvári Gazdák Hiteleszövetkezőte Cluj, P. Guza V. 10.** Valamint kaphatók: **Clujon:** pensióintézeteknél, tőzsdéken, fodrászoknál, virágüzletekben és más üzletekben. **Vidéken:** Oradea-mare, Sámáre, Sighetul-Marmatiei, Baia-mare, Zalan, Dej, Cristurul-Sacuesc, O rhei, Targu-Sacuesc, Brasov, Covasna, Merceurea-Ciuc, Careii-Mare, Tg. Mures, Timisoara Arad, Alba Iulia, Deva, Hunedcra, Orastie, Vulcan, Simleul-Silvaniei, Bitritu, Beghinul-Sasesc, Gheorgheni, Ibasfalau, Teaca, Hu-din, Hida, Jim-orul-Mare, Sfantul-Gheorge, Jibou, Aind, Calatele, Beius, Diciosan-martin, Teaga, Tasnad, Turda, Iara de jos.

Óvakodjunk az utánzattól!

Csak az a valódi

Hellmann-féle kenyér,

melyen ez az itt látható kis címke rajta van.

Din Buarie HELLMANN sütődobó.

minden általam sütött kenyeren rajta van,

Ez a címke fontos, mivel tudomásomra jutott, hogy egyes kereskedők kenyerüket, mint Hellmann-féle kenyeret árusítják.

Szövőgyárak figyelmébe! Festünk bármilyen gyapju, műselyem és pamut fonalat, szintarítón, bármilyen színre.

„Kristály“ kolmefestő vegytisztító Cluj. 500 és gőzmosógár

Telefon

javában folytatja t...
vénydíjakkól befol...
szüksége van, nehog...
dás állhasson be. A...
ris (volt Pap utca)

Jur...
A lej Zürichben...
15 20. ...
gában 14:88.

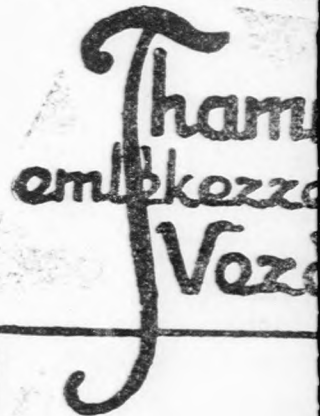
Kolozsvár. A...
teljesen ellenyhult...
kült, a kereslet tart...
következők:

Bécs 32:40—32:60,
306—310, Páris 6
44:80, Newyork 230:0
1125, Milánó 8:30—8:

Zürich. Zárlat: E...
207:50, Newyork 516:4
1475:00, Milánó 186
pest 72:30, Belgrád 9
225:00, Varsó 39:00,

Bukaresti. Dev...
55 10, London 1124:0
8:30, Zürich 44:75,
Brüsszel — Budapest

Bukarest. Valuták...
márka 54:00, leva 1:0
sterling 1120, francia
48:50, olasz lira 8:2
3 90, dollár 229:00, le
schilling 33:00, magyar
6 80, belga frank —

ültetéseket
Herzl er

NYILT

E rovatban közöltékert a...
nemű felelőssége

Nyilatka

A „Gyilkos“ című hel...
számában ream vonatkozó...
nyeeért ügyvédem útján...
lap ellen a bünyenyítő elj...
hogy a bíróság a lelkiisme...
zók szigorú megbüntetése...
nekem szolgáltatni a ma...
elégtételt szolgáltatott a...
nöktele alatt megtartott és...
kozott jury is.
Cluj, 1926. június hó

javában folytatja tevékenységét és így a részvénydíjakból befolyó összegekre feltétlenül szüksége van, nehogy a kihitelezés-knél fennakadás állhasson be. Az intézet székhelye Str. Paris (volt Pap utca) 36 szám alatt van.

TÖZSDE

Junius 24 én

A lej Zürichben 225.00—225.00, Párisban 15.20, Moszkvában 312, Bécsben 312, Prágában 14.88.

Kolozsvár. A magasabb zürichi jegyzésre teljesen ellanyhult a piac. A kínálat megélénkült, a kereslet tartózkodó. Az árfolyamok a következők:

Bécs 82.40—82.60, Prága 6.80—6.85 Budapest 306—310, Páris 6.60—6.70 Zürich 44.60—44.80 Newyork 230.00—231.00, London 1120—1125, Milánó 8.30—8.40.

Zürich. Zárlat: Berlin 123.00 Amszterdam 207.50, Newyork 516.50, London 2513.50, Páris 1475.00, Milánó 1867.00. Prága 1529.50. Budapest 72.30, Belgrád 915.00. Bukarest 225.00—225.00, Varsó 39.00, Bécs 73.10.00

Bukarest. Devizák: Páris 6.56, Berlin 55.10, London 1124.00, Newyork 229.00, Milánó 8.30, Zürich 44.75, Bécs 82.70, Prága 6.82 Brüsszel — Budapest 32.70.

Bukarest. Valuták: Napoleon 850, német márká 54.00, leva 1.60, török lira 122, font sterling 1120, francia frank 6.80, svájci frank 43.50, olasz lira 8.20, drachma 2.82, dinár 3.90, dollár 229.00, lengyel forint —, osztrák schilling 33.00, magyar korona 33.00, cseh korona 6.80, belga frank —, holland forint —.

Junius 20-án emlékezzetek meg Vezérről

ültessetek egy fát a Herzel erdőbe

NYILTTÉR

E rovatban közöltékért a szerkesztőség semmi nemü felelősséget nem vállal

Nyilatkozat

A „Gyilkos“ című helybeli lap f. hó 23-iki számában reám vonatkozó rágalmozó közleményeért ügyvédem útján megindítottam ezen lap ellen a büntényítő eljárást. Biztos vagyok, hogy a bíróság a lelkiismeret nélküli rágalmozók szigorú megbüntetése által elégtételt fog nekem szolgáltatni a maga részéről is, amint elégtételt szolgáltatott a prof. dr. Steiner elnökelete alatt megtartott és ezen ügygel foglalkozott jury is.

Cluj, 1926. június hó 24.-én.

Dr. Ornstein Sándor

SZINHÁZ MŰVÉSZET

MAGYAR SZINHÁZ

a zürichi iroda közleményei

Vágó Géza is fellép a szombat esti kabaréelőadásban. Szombaton este új műsorral kabaréelőadást tart a magyar színház. Új magánszámok mellett Ihasz Marica grófné és Csákos asszony paródiája, Fodor László Katalin, Török Rezső Szárassága van műsoron. Ezt a kabaréelőadást megismétlik vasárnap délután két és fél órakor is. Mindezt kabaréelőadást Vágó Géza konferálja és új magánszámokkal fogja a kabaréműsort élelni.

Maricza grófné. Pénteken este játsza még ezen a héten a színház a diadalmas sikerű Maricza grófnét.

Haramiak. Schiller klasszikus tragédiájának reprice lesz hátfőn este amelyet több, mint húsz éve nem játszottak Kolozsvárott. A hé éves háboru utáni idők mozgalmas és romantikus idejéből való tragédiának most is olyan érdekesége van, mintha ma íródott volna. Kemény László, Forgács Sándor, Baróti Erzsé, Mihályfi László, Csille Lajos, Homokay, Izso, Deesy és Kozma játsszák a Haramiak vezetészerepeit.

Magyar Színház heti műsora

Péntek: Maricza grófné. (13-adszor. Bérletszűnetben. Sorozatszám 445.)

Szombat: Vidám kabaréest: Hogy lesz Maricza grófnéből Csákos asszony. (Operett-paródia. Ujdonság.) Katalin. (Ujdonság.) Szárasság. (Ujdonság.) Magánszámok. (Premiérbérlet 67 szám. Sorozatszám 446.)

Vasárnap: Fél 3-kor: Vidám kabaré megismétlése: Hogy lesz Maricza grófnéből Csákos asszony. Katalin. Szárasság. Magánszámok. (Leszállított helyárrakkal. Sorozatszám 447.)

Vasárnap 6 kor: Vége a szép nyárnak. (Ujdonság 2-odsor. Leszállított helyárrakkal. Pécór Lilivel. Sorozatszám 448.)

Vasárnap háromnegyed 9-kor: Erdészány. (Operett-repriz új betanulással és új szereplőkkel. Pintér Böske fellépésével. Bérletszűnetben. Sorozatszám 449.)

Hétfő: Haramiak (Drámai repriz új betanulással. Premiér-bérlet 68 sz. Sorozatszám 450.)

A világ szenzációi az IDEAL
filc-kalapjal.
Szalmakalapot minden elfogadható árban árusít az
IDEAL
kalapszalonn. Formálások 48 óra alatt készülnek
Cluj, Calea Regele Ferdinand 8.

Tennis - nadrág

Vászon - öltöny

Lüster - saccók

Neumann M.

Cluj, Piata Unirii (Főtér) 14

T. C. Tisztelettel értesitem, hogy „Dicsőségmentártoni vizimalom lisztgyárat“ cég alatt az Albina épületével szemben, **Dicsőségmentártonban**

lisztüzletet nyitottam,

ahol saját őrlésű, valamint bánáti lisztet árusítok. Kiváló tisztelettel **Farkas Andor**, malomtulajdonos

Cserépet
a híres lugosi [Muschong érdekesport] kedvező ár és feltételekkel csakis a vezérképviselő **Fuerstein Kálmán** fa-kereskedőnél, Cluj, — jelenlegi címe: Szováta fürdő, Törpényi villa] rendeljen.

Ne felejtse el

utazása előtt megvásárolni Mecanu országos

Vasuti Menetrendjét

Összes állomások és vonatok, bel- és külföldi csatlakozások megbízható, pontos útmutató, a! A 100 o dalas könyv ára csak 40 lei. Kapható mindenütt!

Zsidó ének és zene-művek.

20 % felár.

Engel: 50 smiroth Pjladim (kiséret nélkül)	75
— zongorakisérettel I. füzet, 6 ének	97
Ebből egyes dalok: Moide anih, Elijahu hanavi, L'pol ra'am, Bad scha l'mosche, Likrath schabath, B'mozaej schabath	50
Engel: 5 Schirej am (5 népdal)	150
Ebből egyes dalok: Ani hadal, Schnia, Klip klap	39
Ahawath rajah, Hen hu	51
Engel: Jaldej-ssadeh (Feldkinder) 6 ének I. rész	115
Ebből egyes dalok: Jaldej-ssadeh, Nigun, Ba, ba chawer és Zis' im, Schirath geschem	39
Engel Jaldej-ssadeh II. f. (5 dal)	102
Ebből egyes dalok: Gamadim; Shira Chadescha; Kol haerlogin; Parrar Kajitz	48
Engel: Hymnon lamschorer (Hymnus au den Dichter)	58
Ssaminski: El jiwne hagalil (Négyzólamu — Ani hadal (Ja, arm bin ich) (Négyzólamu)	48
Kaplan: Numah ferach (Zongorakisérettel)	48
Engel: Kinderlieder II. füzet	150
Ebből egyes dalok: Hatapuach, Schewuoth, Purim, Maasch	48
Gladstein „Ruth, Boas“ (Zongora ének)	90
Engel: Jüdische Volkslieder IV. köt.	180
Ebből egyes dalok: Imah Hatodi, Hsadam Mischenolad Seh ruach rach, Oj nechomele, Och ach Bejamenu	48
Dalok Tschernichowski versekre:	
Engel: Omrim jeschna Arez	58

Zongora-darabok

Engel: Jüd. Volkweisenkranz (2 és 4 kézre)	190
— Öt zongoradarab	150
Ebből egyes darabok	48
Kopit: Freilachs	58
Milnee: Beim Rebben zu Melave-Malke	102
Rosowsky: Poem	115
Aisberg: Hebräische Rapsodie	100
Hatikwah	36

Hegedü - zongora

Rosowsky: An der Wiege	102
Engel: Freilachs (Tanz)	63
Zeitlin—Achron: Eli Zion	63
Lwow: Wolochl	63
Weinberg: Romanze	126
Ssaminsky: Kleine Rhapsodie	115
Gnessin: A Niggun	48
Achron: Melodie	115
— Tanz	180
— Agadah	58
— Wiegenlied	63
— Tanz	115

Kaphatók az

Uj Kelet könyvosztályában, utánvételt vagy a pénz előzetes beküldése mellett

Írdeessen az Uj Keletben!

